

Bollettino n. 818

Attività di pattuglie e dell'aviazione sul fronte egiziano

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Anche nella giornata di ieri l'attività di pattuglie si manteneva vivace sul fronte egiziano; puntate di elementi avversari sono state respinte. L'aviazione nemica ha svolto azioni di disturbo sulle nostre retrovie senza causare danni; dalla caccia tedesca quattro degli apparecchi attaccanti venivano abbattuti.

Il tiro contraereo di nostre unità di scorta ad un convoglio ha centrato e fatto precipitare in mare un velivolo inglese il cui equipaggio è stato catturato.

Vojno poročilo št. 818

Ogledniško in letalsko nastopanje na egiptovskem bojišču

Italijansko uradno vojno poročilo št. 811 pravi:

Tudi včeraj je na egiptovskem bojišču bilo živo patrolno delovanje. Sunki nasprotnikovih oddelkov so bili odbiti.

Nasprotnikovo letalstvo je izvedlo nadlegovalne poletne na naše zaledje, ne da bi bilo povzročilo škodo. Nemški lovci so sestrelili štiri napadajoča letala.

Protiletalsko topništvo z naših edinic, spremljajoči neki konvoj, je zabil v morje 1 angleško letalo, čigar posadka je bila zajeta.

Pogumen beg italijanskih vojakov iz angleškega ujetništva

Operacijsko področje, 24. avgusta. s. Posebni dopisnik agencije Stefani v Severni Afriki javlja: V bojne črte pri El Alameinu sta se vrnila dva italijanska vojaka, ki sta bila ujeta med ofenzivo, katero je uprizoril general Auchinleck konec preteklega meseca ter sta bila prepeljana v koncentracijsko taborišče v Egiptu. Vojaka sta se odločila za poskus bega, ker sta, kakor sama pravita, čila za poskus bega, da bi zopet mogla zgrabiti za orožje za boj proti sovražniku. Od tedaj se začneja vrsta hudih preizkušenj, ker sta imela le piščenko količino živil za pešpot 100 kilometrov od taborišča do bojne črte. Ko sta se izmuznili čučenosti taboriščnih straž, sta se jima dve oviri zdeli nemagljivi: preskrba z vodo in najti pravo smer skozi puščavo. Zaradi določitve prave smeri sta opazovala sonce, ponoči pa zvezde, povrh pa tudi smeri, v katerih so letela letala. Z vodo sta se oskrbela iz ogrevalnikov bojnih vozil, ki so ostala v puščavi zaradi popravila. Vojaka sta morala prehoditi pot skozi usad El Quattara in nadaljevati pot, da bi se izognila ponovnemu ujetništvu. Posrečilo se jima je obiti angleške črte. Bila sta brez hrane in trpela strašno žejo. Ko sta končno prispela med italijanske črte in bila navdušeno sprejeta, sta po zaužitju jedi navzlic napornemu potovanju in izčrpanosti želela nazaj k svojemu oddelku, da bi zavzela svoje mesto. Nista pa ta dva italijanska vojaka edina, ki se jima je posrečilo uiti iz ujetniškega taborišča. Njuno dejanje je tako pogumno, ker sta tvegala vse nevarnosti, čeprav nista imela nobenih tehničnih pripomočkov, in sta se izkazala kot prava junaka.

Brazilijska napovedala vojno Italiji in Nemčiji

Buenos Aires, 24. avgusta. s. Iz Río de Janeiro poročajo, da je brazilska vlada napovedala vojno Italiji in Nemčiji.

Novi vrhovni poveljnik nemških vojstva na Balkanu na obisku v Sofiji

Sofija, 24. avgusta. s. V Sofijo je odpoval nemški armadni general Loehr, novi vrhovni poveljnik nemških vojsk na Balkanu. Visokega nemškega častnika je sprejel in pridržal na kosilu bolgarski kralj Boris, potem pa se je general sešel s predsednikom bolgarske vlade Filovim ter vojnim ministrom generalom Mihovom. Ta je nemškemu gostu na čast priredil kosilo. Pri kosilu so z napitnicami poveljevali nemško-bolgarsko prijateljstvo in sodelovanje. General Loehr je tudi obiskal italijanskega poslanika v Sofiji, s katerim se je dolgo in pri srčno razgovarjal.

Japonski letalski napadi na severna avstralska pristanišča

Tokio, 24. avgusta. s. Japonsko letalstvo je včeraj obnovilo močne napade na obrežne kraje v severni Avstraliji. Čez 200 japonskih bombnikov je prihajalo zaporedoma nad vojaške cilje v Port Moresby, Townsville, Wyndham, Port Darwin in Broome. Navzlic silovitemu protiletalskemu streljanju so japonski bombniki povzročili veliko škodo na zadetih ciljeh. V luki Broome so potopili štiri trgovske ladje, dve pa zažgali. V Port Darwinu so zažgali skladišče goriva ter zadeli in uničili vojaške lope in protiletalske baterije.

Vojno sodelovanje nemških umetnikov

Berlin, 22. avgusta. AS. Vsi nemški umetniki, ki so člani nemške zbornice za gledališče, kino in glasbo, bodo poslej podvrženi mobilizaciji. Ko bodo mobilizirani, jih bodo poslali v zasedeno ozemlje, da bodo tam razvijali svojo umetniško delovanje v službi vojnec.

Potek nemških napadov na ruskih bojiščih

Podiranje ovir na Kavkazu — Odbijanje ruskih nastopov pri Kalugi, Rževu in Leningradu

Hitlerjev glavni stan, 24. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na Kavkazu so nemške in zavezniške čete podirle močne sovjetske postojanke ter cestne ovire. Boljševiški protinapadi so bili zavrnjeni. Na reki Volgi so bili 21. in 22. avgusta potopljivi vlačilci in dve tovorni ladji; drug vlačilec in štiri petrolejske ladje so bili zažgani. Na bojišču ob Donu so bili na več mestih zavrnjeni poskusi sovjetov, ki so hoteli prekoračiti reko.

Na odseku jugozahodno od Kaluge in pri Rževu so bili po hudih bojih, v katere je uspešno posegla tudi letalska sila, zlomljeni napadi nemških sovjetskih pehotnih in oklepnih sil. Včeraj je bilo tod uničenih 161 oklepnikov, 86 od teh samo na odseku ene armade.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera in pred Leningradom je nemški obrambni ogenj zajel posamezne sovjetske nastope. Sovjetsko letalstvo je včeraj v letalskih spopadih in po protiletalskem topništvu izgubilo 122 strojev. Tri letala pa so bila uničena na tleh. Štiri naša letala se niso vrnila.

V Egiptu so nemška bojna letala v nočeh na 22. in 23. avgusta uspešno bombardirala več angleških letališč južno od Aleksandrije. Nemški lovci so včeraj brez lastnih izgub sestrelili štiri angleške stroje.

Po dnevnih in nočnih napadih na številne orožarne in prometne zveze v južni in vzhodni Angliji so opazili močne eksplozije ter požare. Ob južnih obalah je bilo po bombah potopljenih sedem angleških inkrevalnih čolnov.

Pri napadih na zasedena ozemlja in na zasedene nemške pokrajine so protiletalstvo ter lovci sestrelili štiri angleške stroje.

Berlin, 24. avg. s. V nemških vojaških krogih poudarjajo, da je pretekli teden prinesel vrsto novih trdih sovjetskih porazov na vzhodnem bojišču. Z zelo krvavimi izgubami je spodletel vsak poskus, ki ga je sovražnik naredil na različnih točkah, zlasti pa pri Rževu, Vjazmi, Leningradu in Volkovu, da bi razbremenil lastne sile hudo zaposlene na južnem delu bojišča. Boljševiki so med drugim ta teden izgubili vsaj 536 letal. Nasprotnika so vsak dan povsod, zlasti pa na južnem bojišču podili nazaj. Tam so Sovjeti spet izgubili znatne kose ozemlja. Poudarjajo tudi, da je nemško letalstvo od 1. do 21. avgusta v lukah Anapa, Novorosijsk in Tupapse ter v vodah ob severni kavkaški obali potopilo vsega skupaj 1 rušilec, 2 obrežnih ladij, parnik za 4000 ton, 2 trgovski ladji za 16.700 ton in 3 splave, hudo poškodovano pa 2 rušila, 8 obrežnih ladij, 15 prevoznih parnikov, 8 splavov za prevoz streliva ter 1 petrolejsko ladjo.

Vesti 24. avgusta

V španski vojni luki Ferrolu je umrl admiral Vasques, ki se je posebno odlikoval v državljanski vojni ob osvajanju tega važnega pomorskega oporišča.

V Tunisu se je izkrcalo 375 mornarjev, 28 častnikov in poveljnik angleške križarke »Manchester«, potopljene med bitko v Sicilskem prelivu, z dveh drugih angleških oboroženih ladij pa 19 častnikov ter 104 mornarjev.

Rumena reka na Kitajskem je poplavlila spet ogromno ozemlje zlasti v pokrajini Anhvej. Žrtve, ki jih je povzročila poplava in ki jih bodo povzročile nalezljive bolezni zaradi nje, gredo na rovaš Čangkaševski vladi, ki je dala podreti važen jez, pravijo v japonskih krogih.

Dosedanji načelnik vrhovnega poveljstva japonskih vojsk na Kitajskem, general Široku je zapustil svoje službeno mesto, ki ga je imel 16 mesecev. V Tokiju bo prevzel mesto poveljnika osrednje obrambe.

Poseben vlak s tujimi diplomati je na pobudo romunske vlade odpeljal v zasedene pokrajine, kjer se bodo tuji zastopniki na lastne oči lahko prepričali o napredku in obnovitvi v teh pokrajinah.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da se je potopila podmornica »Upholder«, ki je imela 730 ton.

Španski državni poglavar general Franco je včeraj obiskal Vigo, kjer je imel zbranemu ljudstvu daljši govor. V njem je omenjal žrtve za ustanovitev španske nacionalne države in obljubil, da bo narodna revolucija rešila vsa perva vprašanja in poskrbela, da bo Španija zares postala velika in svobodna v vzajemnosti vseh Špancev.

Finsko zunanje ministrstvo je izdalo poročilo, v katerem pravi, da Finska od pričetka sedanjih vojn ni mogla dobiti nobenega obvestila o svojih ujetnikih v sovjetski Rusiji. V poročilu je tudi besedilo spomenice finskega zunanjega ministra mednarodnemu odboru Rdečega križa v Ženevi.

V romunsko Sinajo je dospela skupina 100 italijanskih častnikov, vojnih invalidov, ki jih je povabil romunski minister za obrambo v imenu maršala Antonescu, naj prebijajo mesec dni po letoviščih v južnih Karpatih.

Iz Madrida v Lizbono je prispel angleški poslanik pri španski vladi, Samuel Hoare, ki potuje v London. Angleški poslanik bo ostal nekaj dni v Lizboni. Ozadje njegovega potovanja ni znano.

Smrt ravnatelja za tuji tisk v Nemčiji

Berlin, 24. avgusta. s. Poročajo, da je v vojaški bolnišnici v Krakovu umrl za hudimi ranami, ki jih je dobil v bojih blizu Harkova, profesor Karl Böhrer, ki je bil glavni ravnatelj za tuji tisk v nemškem propagandnem ministrstvu. Prof. Böhrer je bil poročnik. Imel je 42 let in je bil dobro poznan med dopisniki tujih listov. Sestavil je med drugim tudi priročnik svetovnega tiska. Bil je tudi vseučiliški docent.

Veliko število angleških častnikov zajetih ob izkrcanju v Dieppu

Berlin, 24. avg. s. Iz nemškega vojaškega vira poročajo, da so pri preiskovanju ujetnikov dobljenih na francoski obali pri Dieppu ugotovili, da je med njimi tudi 105 angleških častnikov. Med njimi je neki brigadni general iz II. kanadske divizije, dva polkovnika in 13 štabnih častnikov. Veliko število zajetih štabnih častnikov, pravijo v nemških krogih, je nov dokaz, da so Angleži s tem izkrcavalnim nastopom mislili doseči velike cilje.

Širite najboljše slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Važne naloge ter zgodovinska dejanja italijanskih vojstva na kavkaškem bojišču

Bojišče ob Donu, 24. avgusta. Posebni dopisnik agencije Stefani je o poslednjih bojih na bojišču ob Donu poslal poročilo, v katerem med drugim pravi: Medtem ko nemške in romunske oklepne divizije zmagovito prodirajo po Kavkazu, so italijanske divizije, ki so dospele semkaj pred kakim mesecem, uveljavljale na določenih bojnih črtah. Italijanskim pehotnim oddelkom je namreč dodeljena posebno kočljiva naloga, polna neslutnih težav, ki zahteva veliko opreznost pri mostovih in poveljstvu, ker morajo zasedena ozemlja povezati z ustaljenimi bojnimi črtami in podpreti gibanja po vsem bojišču. Nemške oklepne sile prodirajo z vso ihto ob straneh kavkaške gorске verige in so prišle že do točke, ki je za 150 km oddaljena od črnomorskega pristanišča Novorosijska. Ves veliki

pohod, ki ga je zasnoval maršal Von Bock, je torej v velikem razvoju.

Zmagovito prodiranje zavezniških vojsk proti Kavkazu pa podpirajo močni obrambni oddelki na severnem odseku ob Donu. Tu so razporejene italijanske čete, ki se postavljajo po robu sovjetskimi silam. Te zamaš skušajo prekoračiti reko. Junaški boji, ki jih je italijanska brza divizija bila od 29. julija pa do 5. avgusta, predstavljajo vrsto zgodovinskih bojnih dogodkov, v katerih so hrabrost, drznost in gibčnost italijanskih bersaljerjev premagale rdeče oklepne sile. 30. julija je kakih sto najbolj sodobnih sovjetskih oklepnikov vdrlo na odseku desnega obrambnega italijanskega krila. Italijanski bersaljerji so se z levimi pogumom bojevali proti njimi s protitankovskim in drugim orožjem. Za ceno nadčloveških naporov je bil napad zavrnjen in več kot tretjina sovjetskih oklepnikov je ostala razdejana po bojišču.

V tem boju je bil hrabri poveljnik polkovnik Caretto smrtno ranjen. Sovjeti zamaš skušajo pogaziti italijanske oddelke, ki jih odrezujejo od južne vojske: vsi njihovi napori in ponovni protinapadi pri Voronežu, po katerih bi radi odsekali nemško vojno silo po Ukrajini, so bedno spodleteli. Računajo, da so Sovjeti samo na tem odseku v zadnjem času izgubili več kot 1300 oklepnih voz.

Ob Donu stojijo zdaj italijanske čete, ki so se ovenčale s slavo že na drugih bojiščih. Tu znova izpričujejo svojo trdnost in junaški polet proti zagrizenemu nasprotniku, ki se skuša rešiti z obupnimi protinapadi. Nastop italijanskih sil pa uspešno podpira stalno delujoče letalstvo. Italijanski lovci sodelujejo z nemškimi strmoglavci pri napadih na Stalingrad.

Smrtna nesreča voditelja nemškega letalstva generala Gablenza

Berlin, 24. avg. s. Pri neki letalski nesreči so našli smrt: general baron von Gablenz, načelnik v nemškem letalskem ministrstvu in član vodstva nemške državne letalske družbe »Luft Hansa«, profesor Krümmel, ministrski ravnatelj ter načelnik odseka v nemškem ministrstvu za prosveto, ter glavni radijski telegrafist v letalu Klaer. Letalo je vodil general von Gablenz na službenem poletu med Berlinom in južno Nemčijo. Treščilo je na tla zaradi neke poškodbe pri Mühlbergu.

Z generalom von Gablenzom je nemško letalstvo izgubilo eno izmed svojih najodličnejših osebnosti. Kot potomec stare častniške rodbine, se je general udeležil prejšnje svetovne vojne in se posebno odlikoval v letalstvu. Potem je postal duša nemškega civilnega letalstva in je 1935 stopil v vodstvo »Luft Hansa« ter ji dal zelo velik razmah. — Izvedel je mnogo drznih poletov nad celino in nad morji, med njimi tudi poskus za zvezo med Nemčijo in New Yorkom in pa polet nad azijskim gorovjem Pamir. V sedanjih vojni se je hrabro boril na različnih frontah. Za generala je bil imenovan jeseni 1940, nato pa so ga poklicali v važno mesto v nemškem letalskem ministrstvu.

Nov tajnik v turškem zunanjem ministrstvu

Carigrad, 24. avgusta. s. Dosedanji turški poslanik v Sofiji Muhevki Berker je bil imenovan za stalnega tajnika v turškem zunanjem ministrstvu na mesto Numana Menemendžogluja, ki je bil imenovan za zunanjega ministra.

Propagandno delovanje japonske vojske

Rangoon, 24. avgusta. s. Propagandni oddelki japonske vojske objavljajo, da je bil ustanovljen poseben odsek, ki bo po radiju in tisku seznanjal javnost s cilji, ki jih Japonska ima v boju proti Angliji in Amerikancem. To delovanje bodo posebno razvili na ozemljih, ki so bila nedavno osvojena.

paša, Ukrep bo zaradi pomembnih mest, ki sta jih omenjena moža imela, zadrženo močno vplival na notranji položaj v Egiptu in imel neugoden odmev v mohamedanskih krogih, ki so že neugodni zaradi ukrepov angleške oblasti proti tistim, o katerih se zdi, da ojačujejo sovražnost egiptovskega ljudstva do Angležev. Ta sovražnost je od dne do dne ostrejša in vidnejša.

Aretacije egiptovskih političnih voditeljev

Carigrad, 24. avg. s. Iz zanesljivega vira je sem prišla novica, da so angleške vojaške oblasti v Egiptu prijele kneza Abasa Halma ter voditelja egiptovske delavske stranke Mohameda Tahel

Če se umakneš resničnosti življenja O milijonu, milijardi, bilijonu in še kaj

Ljubljana, 24. avgusta.

Včasih si danes človek kar zaželi, da se umakne resničnosti življenja in premišljuje, kaj če kake astronomske številke o koncu sveta ali kaj sličnega, saj tako si najlažje prežene dolgo čas in pa razne dvome, ki se ti nehoti vsilijo.

Pa se nama sanja, da imava milijon lepih, starih srebrnih kron. Radovedna sva, če jih je res en milijon, in začneva šteti. Jemljeva s kupa dol in deneva po 100 kron na kupček ali v zavojček. 18 minut porabi za prvih 1000 kron. Milijon je tisočkrat tisoč, štela bova torej 18-tisoč minut ali 300 ur. Če števila vsak dan deset ur, bova štela ves mesec. No, si misli, bova pa drugače štela. Vsak zavoj je 15 cm visok; če je milijon res ves skupaj, kako visok bo steber vseh zavojev? 1500 m. dragi moji, natančno štiri Šmarne gore nad Ljubljano. In če ti tudi to ne zadostuje, da veš, kaj je milijon, položi krone drugo poleg druge, pa boš dobil 23 km dolžine! Vsak bralec naj sam po domačem kraju izračuna, kaj je to. Joi, to je pa res veliko, si misli. Kam naj sedaj ta milijon spraviva? 1500 m visokega ali 23 km dolgega ga vendar ne bova gledala. V omari z njimi. Ne gre. Naročiva zaboj pri mizarju, znotraj 46 cm dolg in 30 cm širok, kako visok naj bo? Vzameva svinčnik v roko; kap naju bo zadela, zaboj mora biti skoraj šest metrov visok! No, naj pa bo, ga bova pa po tleh položila, prišla bova vsak za en konec in bova spravila milijon na varno. Hočeva dvigniti; o joi, niti premakne se ne. Svinčnik v roko! Vsaka krona tehta 5 gr, tisoč kron 5 kg, milijon kron 5000 kg. Zato torej nista mogla niti. Kaj torej? Naibolje je, da se zbudiva, saj sem v začetku rekel, da se nama je sanjalo. Praveva se za glavo, milijon noče ven. Misli, in misli, in se slednjič zaveva, da je enota proti milijonu toliko kakor 10 m široka cesta proti razdalji iz Ljubljane ali Maribora ali Gorizije do mesta San Francisko na oni strani Amerike! Ali veš sedaj, kaj je to, milijon?

Kaj pa šele milijarda! To je tisoč milijonov. Če tehta en milijon srebrnih kron 5000 kg, tehta ena milijarda 5 milijonov kilogramov. Re-

cimo, da nese en moški 100 kg; treba bi jih bilo torej 50.000, da prenesejo eno milijardo. Namesto pet milijonov kilogramov rečemo lahko 5000 ton oziroma 500 vagonov ali 25 vlakov po 20 vagonov. V zlatu pa tehta milijarda dobrih 32.000 kg ali 32 ton, torej majhen vlak s tremi do štirimi vagoni.

Milijon milijonov je bilijon. Tega si pa ne moreva več predstavljati. Če bi začela šteti in bi štela vsako sekundo eno enoto, kar naprej, podnevi in ponoči, bi prešela en bilijon v 31.709 letih, 289 dneh, 1 uri, 46 minutah in 40 sekundah. Od Kristusovega rojstva do letos je preteklo 1942 let, od prvih početkov zgodovine, kolikor jih moremo zanesljivo zasledovati nazaj, nekaj nad 10.000 let. Sedaj pa spet glavno podpiri in premišljuje. Bilijon pa tudi drugače lahko izračunava. Vzemiva pšenična zrna: 26.000 jih gre na 1 kg; čež 400 vagonov bi bilo treba za prevoz enega bilijona, to je 80 vlakov po 50 vagonov ali pa en vlak z dolžino 32 do 34 km! Šest do sedem ur bi ob takem vlaklu hodila.

Še nekaj podobnega. Bogat indijski kralj je večkrat šahiral z izumiteljem šaha. Hotel mu je biti za prijetne ure hvaležen in ga je vprašal, kaj si izbere. Modrijan pravi: »Na stara leta bi rad bil brez skrbi za kruh. Na šahovski deski vidiš 64 oddeikov. Položi na prvi oddelek eno pšenično zrno, na drugi se enkrat toliko, torej dve, na tretji štiri, na četrty osem, potem 16, 32, 64, 128 itd. To mi dai.« Kralj je polagal, se je kmalu naveličal, je poklical uradnike, so računali in računali in so dobili tole številko: 18.446.744.073.709.551.615 pšeničnih zrn. To se pravi, nad 18 trilijonov. Kdor bi imel toliko pšenice, bi lahko z njo pokril vso zemljo nad devet metrov visoko. Slovenijo pa 32.000 m ali 32 kilometrov visoko. Grintavec se dviga nad svojim podnožjem dobra dva kilometra! Za prevoz te pšenice bi bil potreben vlak s približno dolžino, 650 milijonov kilometrov; z drugo besedo: vlak bi segel nad 16.000 krat okoli naše zemlje, bi bil približno 1700 krat tako dolg kakor je razdalja od zemlje do meseca in več kot štirikrat tako dolg, kakor je od nas do sonca.

Izdajanje živilskih nakaznic

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata objavlja: Z ozirom na uredbo št. 78 od 25. aprila, se nobena nakaznica ne sme izdati osebam, ki ne bivajo v občini, ako niso prizadeti predložili potrdilo svoje prejšnje občine, iz katerega sledi, da so prijavili svojo preselitev prehranjevalnemu uradu.

Če bi pa prosilec ne imel takšnega potrdila, pa mora zaprositi za potrdilo s posredovanjem prehranjevalnega urada občine, v katero se je preselil. Izjemoma pa se za prihodnji mesec september lahko izdajo živilske nakaznice v pričakovanju, da se bodo ta čas uredile potrebne formalnosti z občino, odkoder prosilec prihaja. Obenem pa bodo morali prosilci podpisati izjavo, iz katere bo razvidno, da nimajo nobene druge živilske nakaznice in da prošnje niso vložili pri drugih občinah kraljevine. Kršilci teh določil bodo kaznovani po določilih čl. 27 prej omenjene uredbe.

Novice iz Države

Predstavnik milanskega delavstva pri Duceju. Duce je sprejel predsednika sindikata industrijskega delavstva v Milanu, Edvarda Malusardija, ki mu je poročal o delu, katerega je izvršil v 11 mesecih, odkar je prevzel vodstvo sindikata. Malusardi je ta čas izmenjal in postavil 2806 novih krajevnih zaupnikov, odstavil mnogo vodilnih funkcionarjev, ki niso izvrševali svojih poslov v redu, ter tako očistil upravni aparat in ga naredil bolj gibčnega. Podal je končno tudi poročilo o socialnem delu in drugih panogah, namenjenih za podporo in razvedrilo delavstvu. Duce je z zadovoljstvom vzel na znanje to poročilo in se Malusardiju zahvalil za odločnost in delavnost, ki jo je pokazal.

Novomašniki iz triestinske škofije na Monte Santo. 30 novomašnikov iz triestinske škofije se je zbralo v samostanu na Monte Santo pri Goriziji, da bi opravili duhovne vaje. Med nje je prišel tudi škof Santini, ki je najprej oglašil pri gorizijskem nadškofu. Ko je prispel do božjepotne cerkve, so ga tam svačeno sprejeli predstojnik samostana in vsi duhovniki.

Veliki načrti za zgraditev rečnih prekopov. Beneški župan Dall'Armi, ki je predsednik družbe za notranjo plovbo, je povedal, da se bodo kmalu začela dela za zgraditev več prekopov, ki bodo zvežali Milan z Adrijo, obenem pa tudi Švico z morjem. Delno novi, delno pa poglobljeni in razširjeni stari prekopi bi povežali reko Ticino pri Milanu z reko Padom skozi Cremono, potem bi vključili v mrežo Mantovo, od Benetk dalje pa tudi Monfalcone. Prekopi bodo zgrajeni z vsemi tehničnimi pripomočki in dognanji. Po njih bi mogla potem voziti ladje do 600 ton nosilnosti. Načrt pa meri še dalje. S sodelovanjem Nemčije bi se zgradila plovna zveza od Baltika do Adrije. Zaenkrat bi morali blago voziti čez Švico z vlaki, toda pozneje bi zgradili gorske rečne prekope v galerijah in bi manjše ladje brez prekinitev lahko priplove od Baltika na Adrijansko morje.

Dekletce se zadušilo s fižolom. Enoletna Ana Lazzari se je vrtila okrog svoje matere, ki je luščila fižol. Vtaknila je fižol v usta in ga pogoltnila. Toda fižol se ji je zataknil v sapnik. Mati je vse poskušala, da bi jo rešila preteče nevarnosti, toda nazadnje je morala poklicati reševalce. Otoka pa v bolnišnici v Benetkah niso mogli rešiti. Zadušila se je.

Najemninske pogodbe. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vabi hišne posestnike, da nemudoma prinesejo v našo društveno pisarno na vpogled najemninske pogodbe v originalu in prepisu, v katerih je del najemnine zaračunjen za inventar, opremo itd., v svrhu dopolnitve, četudi morebiti pogodbe niso bile napravljene pri nas.

Dimnikarska dela. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani sporoča odločitev Visokega komisariata, da znaša cena za izžiganje vsakega dimnika 14 lir in da je v tem znesku zapodan tudi material, ki se pri tem rabi. Tarifni znesek za ometanje štedilnika plačuje najemnik, če ni drugače dogovorjeno med hišnim lastnikom in najemnikom, ki sta za to edino merodajna. Na to pa ta dva ne bosta pristala, ker mora hišni lastnik po razsodbi Upravnega sodišča od tega plačati zgradarino z dokladami vred in bi moral najemnik plačati okrog 50 odst. več. Potrebna pojasnila se dobe v naši pisarni.

»SLOVENCEV KOLEDAR«

bodo dobili po nizki ceni vsi, ki se naroče na li. letnik

»SLOVENCEV KNJIŽNICE«

Vsaka knjiga stane samo 6 lir.

Naročite se na to družinsko zbirko knjig čimprej!

Živahna in lepa nedelja

Ljubljana 24. avg.

Tudi včeraj se je Ljubljana prebudila v lepem sončnem dnevu. Nebo je bilo jasno in že zgodaj je posijalo toplo sonce ki je vedno močnejše pripekalo, tako da je bilo že v dopoldanskih urah pošteno vroče.

Najživahnejše je bilo seveda spet ob bregovih Ljubljanice, kamor hodijo ljudje, da ujamajo še zadnje lepe sončne dneve, preden se bo začelo pusto jesensko deževje in hladni dnevi. Bilo je povsod vse živo, posebno na ljudskem kopališču se je kar trlo vnetih kopalcev. Nič manj živahno ni bilo na kopališču na Ljubljani, kjer so bile kabine razprodane že v dopoldanskih urah. Da je bila tudi na Iliriji polna udeležba, nam ni treba še posebej poudariti.

Lepega obiska so bile deležne tudi gledališke predstave v drami. V soboto so se ljudje zabavali pri Forzanovi komediji »Poročno darilo«, danes pa so gledali priljubljeno veseligr »Kon-to X«, zvečer pa domačo »Vdovo Rošinko«. Omeniti je treba še, da je bilo v Obersnelovi galeriji precej obiskovalcev in kaže, da je umetniška razstava Eda Deržaja dobro uspešna. Razstava bo odprta le še nekaj dni in vabimo občinstvo, da si lepa dela ogleda. Kaj drugega posebnega pa se v mestu včerajšnje nedelje ni dogodilo. Malo bolj veseli so bili le šiskarji, ki so praznovali svojega vsakoletnega »komarja«.

Zahvala.

Moj mož Andolšek Franc, trgovec in posestnik v Karlovcu pri Vel. Laščah, je bil zavarovan za smrt in doživetje pri zavarovalnici »Jugoslavija«.

Po njegovi smrti mi je zavarovalnica »ISTITUTO NAZIONALE delle ASSICURAZIONI« — NARODNI ZAVAROVALNI ZAVOD — Roma, ki je to zavarovalnico prevzela, takoj izplačala celozavarovano glavico.

Podpisana se zahvaljujem temu zavodu za kulantno postopanje in ga vsakomur toplo priporočam.

Velike Lašče, dne 16. julija 1942.

Andolšek Kristina s. r.

S štajerskega

Mariborski časnikar Geršak A. priobčuje v mariborskem dnevniku daljši lanek o drugi fronti pri Dieppu.

Poroke: V Celju so se pretekli teden poročili: Ivan Werweg in Franciška Stvarnik, Jožef Reitmacher in Ema Mršin, Jožef Stvarnik in Jožefa Čmak, Jože Tome in Gertruda Čermoša, Avgust Gril in Ema Sket, Marjan Petrak in Ivana Bova, Jože Vitine in Gertruda Rilesch iz Dunaja, Aleksander Schweinehart iz Brežic in Klara Baide iz Celja. Dalje sta se poročila Martin Vidmajer in Matilda Bova.

50 let je od tega, odkar je začela nemška industrija izdelovati sladkor v kockah. V Evropi so poznali sladkorni prah že v 4. stoletju, velik preobrat v sladkorni industriji pa je prinesla sladkorna pesa, katero so začeli saditi pri nas pred 100 leti.

Mariborski dnevnik prinaša v petkovki številki že program za prihodnjo gledališko sezono.

Pred dnevi so zborovali v Mariboru »spodnještajerski planinci. Mariborski dnevnik pravi, da so imeli v Mariboru že leta 1867 posebno planinsko sekcijo, mnogo prej ko se je osnovalo v Ljubljani »Slovensko planinsko društvo«. Od ustanovitve te sekcije pa do leta 1918 je bil predsednik mariborske sekcije dr. Johann Semiderer. Sedaj vodi mariborsko Planinsko društvo državni svetnik dr. Leon von Gozani, celjsko Planinsko društvo okrožni bančni nadzornik Raimund Udy.

Trboveljski vodja prosvetnega urada je izročil hrastniškemu županu 400 knjig za ljudsko knjižnico.

V Zusmu je padel z motornega kolesa 28letni Franc Osojnik. Fant je dobil pri padcu nevarne poškodbe in so ga morali takoj odpeljati v mariborsko bolnišnico.

Zahtevajte povsod naš list!

Pravljica o dobrem sosedu

Ljubljana, 24. avgusta.

Blizu velikega mesta v novodobnem, po načelih moderne stavbene tehnike in higijene zidanim naselju ob veliki železniški progi, sta živela dva soseda.

Prvi France Jelovčan je bil človek, ki je preskrboval naseljnike z vsemi dnevnimi potrebščinami in dobrinami v svoji trgovini in je v gostilni veselil ljudi z dobro kapljico.

Drugi Miha Pokojnik si je sezidal v Francetovem sosedstvu malo, a prijazno domovanje »Moj mir«, kajti bil je pameten in se je držal dolenjskega izreka: »Če je tudi le za bobek, samo da je moj domček.« Miha Pokojnik je živel mir in pokoj, po dnevi se je največ ukvarjal s kakimi kupčijskimi posredovalnimi posli, kajti žilica trgovanja in prekupčevanja mu ni dala miru.

Bil je sporen dan v avgustu. Proti večeru so se zbrali pri Francetu mnogi naseljniki, Francetovi prijatelji, znanci in drugi. Na njegovem vrtu so pri mizah sedeli, se hladili in vodili vsakdanji pomenek. Miha Pokojnik je sedel pri mizi z znanci in modroval. Kar tako-le od sebe se je začel razpletati pogovor o krompirju, kakšen bo pridelek, kdaj bo dozorel in kakšne so cene na trgu. France Jelovčan je mimogrede zajel ta pomenek. Z njemu lastno odločno besedo je pripomnil:

»Tamle je moja njiva. Rad bi vedel, kateri zlodej mi hodi na njivo! Izkopaj mi je že nad 20 vrst lepega krompirja.«

Družba je bila ogrožena in začele so se razprave o kazni, ki naj bi doletela tatu. Z globokim glasom je Miha Pokojnik posegel v razgovor in modro razsodil:

»Kaj? Noben paragraf nima take kazni za takega tatu, ki hodi po leskih njivah. Obesiti bi ga bilo treba tamle na ono prvo drevo brez procesa in to za pete!« Je udaril Miha Pokojnik po mizi. Družba mu je večinoma pritrdjevala.

France Jelovčan pa je pozneje pozno zvečer povabil dva pogumna dečka. Kratek je bil načrt. Dal je njima dve palici, enako je oborožil tudi sebe. In pozno ponoči so se skrili na njivi. Takole ob uri duhov so se v bližini odprla vrata vrta in pojavila se je dolga postava, držeč pod pazduho vrečo, v roki malo motiko. V dolgih korakih je ta postava mahnila na Jelovčanovo njivo in začela kopati krompir. Vse je bilo tiho, France je dal znak in iz njive so vzrastle tri postave s palicami.

»Tako! Tako! Ti si Miha! Te bomo kar za pete obesili,« je zarohnel France. Vsi so ga ob-

stopili. Miha je okamenel in začel jecljati: »Ne, ne vem, kakšen zlodej me je zmotil, da sem šel na tvojo njivo, saj je moja zraven.«

Seveda se je Miha Pokojnik udal, vrnil je moral večjo zalogo krompirja. Najprej pri njegovem dejanju pa je bilo to, da je na tuji njivi pobrani krompir prodajal revežem po prav odesrški in verziški ceni.

Sestanek občinskega podpornega odbora

Ljubljana, 24. avgusta.

Ta mesec se je občinski podporni komite sestel dvakrat ob popolni udeležbi vseh svojih članov.

Na prvi seji dne 5. t. m. so bili odobreni nekateri ukrepi posebnega pomena za podporno organizacijo in delovanje odbora, med njimi tudi ukrep o ustanovitvi zavoda za popraviljanje čevljev, nadalje zavoda za nov dietetni oddelek ljudskih kuhinj z znatnim zboljšanjem hrane po količini in kakovosti ter končno oddelek za popolno ureditev prenočišč v bivši cukrarni z nakupom spalnih potrebščin.

Na drugem sestanku, ki je bil 19. t. m. in ki se ga je udeležil tajnik pokrajinskega podpornega odbora, so bila na dnevnem redu znana vprašanja, med katerimi zasluži omembe zlasti ona, ki se nanašajo na ustanovitev okrajnega podpornega urada v Šiški in v Mostah.

Na tej seji je bil odobren tudi pravilnik za ljudske kuhinje in poročilo o delovanju v juliju 1942-XX.

Podporno delovanje v mesecu juliju: Dne 31. julija je število vpisanih v seznam podpore potrebnih naraslo na 3597 družinskih edinic s skupno okoli 8000 podpiranimi člani.

V mesecu juliju je dobilo podporo 4127 oseb v skupnem znesku za 173.648,40 Lir.

Število oseb, ki so uživale doslej podporo znaša 58.940.

Sprememba okolišev pošt Vrhnika, Horjul in Rove. V okoliš pošte Vrhnika se vključijo zaselek Podpesek (popisni kraj Rove), ki je sedaj spadal k pošti Rove. — Iz okoliš pošte Vrhnika se izločijo sledeči kraji: Popisni kraj Planina z zaselki Lom, Paradiže, Suhil dol in Zamej; del popisnega kraja Butajnova z zaselkom Reženja; del zaselkov Lavrovec in Suhil dol, ki spadata k popisnemu kraju St. Jošt. Vsi ti kraji so namreč sedaj na ozemlju, ki je zasedeno po nemški vojski. — Pokrajinski razvatalj pošte, brzojava in telefona.

S. S. van Dyné:

ZAGONETNA SMRT

KRIMINALNI ROMAN

GOSPODA BENSONA

»Kje ste bili, gospodična Clair, od polnoči, ko ste zapustili Marseille, do trenutka, ko ste vrnili na svoje stanovanje, po umoru, se mi zdi?«

»Vi ste pa res nenavaden človek. Kazem, da vse veste! Med tistim časom sem se vračala domov, to je vse, kar Vam lahko povem.«

»Ste rabili celo uro, da ste prišli domov?«

»Približno toliko, kakšno minuto več ali manj.«

»In kako nam boste razložili, da ste ves ta čas porabili samo za pot domov?« Markham je postal nestrpen.

Ne morem razlagati ničesar,« je odvrnila, »le to Vam lahko povem, da mi je čas potekel tako, kakor sem rekla. Čas beži, ni res, gospod Markham?«

»S svojim vedenjem si otežujete položaj,« jo je opozoril Markham in postal ječdalje bolj razdražen. »Ali se ne zavedate, kako resna je stvar za Vas? Znano je, da ste večerjali z gospodom Bensonom, da ste odšli domov po zločinu. Gospod Benson je bil umorjen ob pol ene ponoči, in Vaše stvari, se enkrat ponavljam, smo našli naslednje jutro vprav v sobi, kjer se je zločin odigral.«

»Vse to je strašno sumljivo, to že razumem,« je pripomnila St. Clairova s žaljivo resnostjo. »Dovolite mi še pripombo, da bi bila Bensonova pri priporoču, če bi bilo mogoče to storiti s samo mislijo. Res, bil mi je izredno zoperen človek.«

»Zakaj pa ste potem šli z njim skupaj na večerjo?«

»Tudi sama sem se že najmanj desetkrat tako vprašala,« je žalostno priznala dekle. »Me ženske smo tako izpodbudne in včasih stormio tudi takšne stvari, ki jih ne bi smele... Toda iz Vaših misli razberem, da je bilo, če sem imela namen umoriti Bensonova, sprejetje njegovega povabila na večerjo odlični in prekanjeno zamišljena priprava. In tako?«

Med svojim pripovedovanjem je odprla škafico za pužer in se gledala v zrcalo. Popravila si je ob sencih lepe kostanjeve lase in šla z mezinem nalahko preko obrvi. Ko je nehala govoriti, je obstala z očmi na Markhamu, pri tem pa je njen obraz vzbujal vtis, da ona smatra zasliševanje za nekaj, kar je postranske važnosti v primeri z njeno osebnostjo. Z nobeno besedo ne bi mogla bolj izraziti svoje brezčutnosti kot jo je s svojim vedenjem.

Markham je bil videti raztogoten. Kdo drugi, ki bi imel takšno oblast, bi se bil prav gotovo že poslužil svoje moči in dekle s silo pripravljal od tega, da bi stvar vzela malo bolj resno. Toda on ni rad nastopal z grožnjami, kakor ona ni navadno policija in se jih je držal zlasti tedaj, kadar je imel opravka z ženskami. V tem primeru pa bi bil gotovo nastopil odločnejše in strožje, če se ne bi spomnil tistega Vancejevega kritiziranja v klubu.

Očividno je bil podk vplivom neke negotovosti, ki so jo zbudile v njem Vancejeve besede, še bolj podkrepili pa nedoločni odgovori gospodične St. Clair.

Po kratkem molku jo je vprašal ves razkačen:

»Na lahek način ste mislili po tvrdi Benson & Benson nekaj zaslužiti, ne?«

Sprejela je to vprašanje z lahnim nasmehom.

»Vidim, da Vam dragi major ni o tem pripovedoval preveč lepih stvari... Da, igrala sem na borzi kot nora. Ne bi smela tega delati. Bojim se, da sem bila preveč pohlepna.«

»In potem, ali ni morda res, da ste nazadnje mnogo izgubili, da je gospod Alvin Benson zato zahteval znova denar in da ste slednjič prodali svoje vrednostne papirje?«

»Bog daj, da ne bi bilo to res! Morda mislite, da sem se hotela rešiti gospoda Benson z nizkotno osvelo in pri- ti do pravične odškodnine?«

»Ali morete zanikati, da ima stotnik Leacock avtomatično pištolo kalibra 45, takšno, kot jih ima vojska?«

Ko je slišala spregovoriti ime svojega zaročenca, je skoro malo osumnila in zadržala sapo. Lahna dečica je oblika njena lica in čelo. Pa si je vseeno spet hitro nadela krinko dobrovoljne brezčutnosti.

»Nikdar nisem razmišljala o tovarni ali o kalibru orožja, ki ga ima stotnik Leacock,« je odvrnila.

»In dalje, ali morete zanikati,« je nadaljeval Markham, ne da bi se dal motiti, »da Vam je stotnik tisto jutro pred umorom, ko je prišel v Vašo hišo, posodil svoj samokres?«

»Zelo ste sbrezobzirni, gospod Markham,« je dejala gospodična z ljubeznivim glasom. »Hočete vedeti, v kakšnih odnosih živita dva zaljubljenca! Zaročena sem s stotnikom Leacockom, gotovo. Sicer pa morda to že veste...«

Markham je skočil pokoncu, vendar pa se je še premagal in dejal vendar na glas:

»Na podlagi tega moram torej priti do zaključka, da Vi nečete odgovarjati na moja vprašanja in nič ne poskušate, da bi se rešili iz resnega položaja, v katerem zdaj ste?«

Videti je bilo, da se je St. Clairova zamislila. Potem pa je počasi odgovorila:

»Zaenkrat nimam povedati nič posebnega.«

Markham se je z rokami oprl na svojo pisalno mizo, se nagnil proti St. Clairovi in dejal:

»Ali se zavedate kakšne posledice utegne imeti takšno Vaše vedenje nasproti uradni osebi, ki Vas zaslišuje? Ali veste, da sem zaradi dejstev, ki so znana in ki potrjujejo, da ste v zvezi z zločinom, ter potem še zaradi tega, ker nečete točno odgovarjati na vprašanja in natančno povedati, kako je bilo, več kot upravičen, dati ukaz, da Vas zapro.«

Medtem, ko je Markham govoril, sem pozorno opazoval žensko in zdelo se mi je, da so se ji obrvi nehoti približale očem. Kakšnega drugega znamenja vznemirjenja ni bilo videti na njej.

Markham, čigar obraz je bil čudno zgrbančen, je stegnil roko, kakor da bi hotel pritisniti na gumb in pozvoniti, toda premislil se je. Zmanjkalo mu je odločnosti, kajti v trenutku, ko je hotel pozvoniti, se mu je pogled ustavil na Vanceju. V Vancejevih očeh je bral grajo in začudenje.

Nastala je za trenutek popolna tišina. Gospodična St. Clair je odprla medtem škafico za pužer in se ne malo pomazala po nosu, toda ne da bi se ji pri tem kaj mudilo. Nato pa je špet pogledala upravnika in dejala:

»Torej dobro, ali me nameravate zdaj zapreti?«

Markham jo je nekaj časa zamišljeno opazoval. Namesto, da bi kaj odgovoril, pa je šel k oknu in je tam nekaj več kot kakšno minuto gledal na tako imenovani Most zdihljavej med sodno palačo in jetnišnico.

Nekaj športnih dogodkov

Mladinske plavalne tekme na Iliriji

V ilirijanskem plavalnem bazenu je priredilo zvezno poveljstvo GILL-a plavalne tekme za Scaronijev pokal. Tekmovalci se naraščajo. Za tekme se je prijavilo 15 tekmovalcev in jih je vodstvo razdelilo v tri skupine. Starterji se je prijavilo 11 tekmovalcev. Šest se jih je plasiralo v finale. Od vseh sta bila najboljša Miklič in Sifrer. Oba sta talentirana plavalca in še mnogo obetata. Tekme je vodil vodja športnega urada GILL-a prof. Carcano, sodili pa so plavalni sodniki. Rezultati so bile takšne:

I. predtekmovalje: (4 tekmovalci): 1. Miklič 1:31.4; 2. Sifrer 1:33.5; 3. Skrabar 2:10.6.

II. predtekmovalje: 1. Ban 2:12.5; 2. De Gregorio 2:13.8; 3. Bone 2:32.5.

III. predtekmovalje: 1. Sešek 2:12.8; 2. Neviero 2:33.4.

Finale: 1. Miklič 1:34.8; 2. Sifrer 1:38.4; 3. Skrabar 2:11.2; 4. De Gregorio 2:16.8; 5. Ban 2:28.4; 6. Šesti je odstopil.

Prihodnja podobna prireditel bo prihodnjo soboto ob 16 v istem bazenu. Na sporedu bodo spet mladinske tekme, katerih propozicije prinašamo na drugem mestu.

Konkordija : Sašk (Sarajevo) 9:1 (5:0)

Zagreb, 23. avgusta.

Danes je bila na igrišču Concordije velika nogometna tekma med zagrebško Concordijo in sarajevskim Saškom. Oba kluba sta se dozdaj prerinila do polfinalnih tekem za hrvaško nogometno državno prvenstvo. Danes sta se obe enajstori srečali na zelenem polju in so domačini srečanje odločili krepko v svojo korist. Premagali so Sarajevčane z velikim rezultatom 9:1. Polčas je končal s 5:0. V obeh delih igre so imeli Concordijaši igro čisto v svojih rokah in so delali na igrišču, kar so hoteli. Vse vrste

Anche il primo che passa sà ...

Tudi prvi mimo-idoči ve

che il miglior impiego che tu puoi fare di 12 Lire è quello di comperare un biglietto della Lotteria di Merano. Con un rischio così minimo puoi diventare parecchie volte milionario. Non tentarlo sarebbe una colpa.

da je najboljšo opravilo, ki ga moreš opraviti z 12 lirami, kupiti srečko Loterije di Merano. S tako majhnim rizikom lahko postaneš večkratni milijonar. Greh bi bil, ne poskusiti.

REGALA MILIONI
a chi acquista un biglietto per L. 12—
DARUJE MILIONE
tistemu, ki kupi srečko za Lir 12—

Concordijaške enajstori so bile lepo povezane, napad pa silno nevaren. Gledalcev je bilo več tisoč, ki so bili s Concordijino igro zelo zadovoljni.

30. avgusta se bosta potem takem srečala za naslov državnega nogometnega prvaka obe najboljši hrvaški enajstori, to je zagrebška klub Concordija in Gradjanski. Za omenjeno tekmo vlada že zdaj veliko zanimanje, saj sta prav letošnje leto obe enajstori v zelo dobri formi in se obeta tekma velikega stila.

Nov svetovni rekord Gundarja Haegga na 2000 m

Stockholm, 23. avgusta.

Danes so bile v Oestesundu velike lahkoatletске tekme, pri katerih je večkratni svetovni rekorder Šved Gundar Haegg postavil nov svetovni rekord na progi 2000 m s časom 5:11.8. Nov rekord je številno obdržal, ki je bilo na tekmovalcu, pozdravilo z velikim navdušenjem. Haegg je s tem popravil prav za prav svoj lastni rekord, ki ga je imel že precej časa na omenjeni progi.

Kolesarsko prvenstvo moštev

Hrvaška kolesarska zveza je izvedla danes na 25 km dolgi progi državno prvenstvo za moštva. Priglasilo se je sedem moštev. Nekateri najmočnejši klubi so prijavili tudi po več moštev. Pri dirki je šlo tudi za pokal, ki ga je za najboljšo moštvo razpisal hrvaški športni vodja Žebić. Rezultati:

1. Gradjanski 36:27. Povprečna brzina je bila nekaj več kot 41 km na uro, kar je zelo lepo.

2. Zagreb v času 37:05.

3. Orao v času 38:58.

4. Zagreb II. 40:16. Sledi Olimp in ostala dva nastopajoča.

Prihodnjo nedeljo se bodo na isti progi pomerili najboljši junjorji. Pričakovati je lepih borb in dobrih časov, saj so hrvaški kolesarski junjorji znani kot dobri tekmovalci.

Veslaško prvenstvo

Zagreb, 23. avgusta.

Na Savi so bile danes velike veslaške tekme za katere je vladalo precejšnje zanimanje, saj je prišlo na bregove Save okrog 6000 gledalcev. Nastopili so najboljši hrvaški veslaški klubi. Rezultati:

Četverec s krmarjem: HVK (Hrvaški veslaški klub) 51:58. — 2. Gusar.

Veslanje v dvojce: Gusar 5:35.

Podinec: Holanben 6:35.

Četverec brez krmarja: 1. Gusar 6:04. — 2. Gusar II. 6:09. — 3. Vukovar 6:10.

Osmerec podmladka: 1. Drava (Osje) 3:12.

2. HVK 3:12.5. 3. Neptun (Zemun) 3:15.

Zaključna točka veslaškega sporeda je bila tekmovalje v osmercu:

1. Gusar 5:19. — 2. HVK. — 3. Galeb (Zemun).

Prvak v moštvi je postal Gusar, ki si je priboril tri zmage in dosegel skupaj 4.5 točk.

Hrvaško državno lahkoatletsko prvenstvo poedincev — Pet novih rekordov

Danes in včeraj je izvedla hrvaška lahkoatletска zveza državno prvenstvo poedincev. Tekme so se začele včeraj in so se nadaljevale danes dopoldne na igrišču Konkordije. Zanimanje za tekme je bilo veliko in te borbe je gledalo že v soboto čez 1500 gledalcev, danes pa še nekaj več. Postavljenih je bilo spet pet novih hrvaških državnih rekordov. Novi rekordi so bili postavljeni v naslednjih disciplinah: 110 m zapreke, na 100 m, na 400 m, v metu krogle in pa v stafeti 4x100 m.

Sobotni rezultati so bili naslednji:

skok v višino: Abramović 170 cm.

400 m: Lušický 52.2. Nov državni rekord.

Met klavirja: Gojić 12.40 m. Nov drž. rekord.

1500 m: Kotnik 4:00.4. Obetala se je velika borba med Mihalčičem in Kotnikom. Do te borbe pa ni prišlo, ker je Kotnik že sploščal imel toliko naskoka, da je vodstvo gladko obdržal do konca teka.

Štafa 4x100 m: Prva je bila Haškova štafa s časom 46.5.

Nedeljski rezultati

Danes so se lahkoatletске tekme nadaljevale. Kot prva točka je bila na sporedu štafa 4x400 m: Prva je prišla na cilj štafa Haška v času 3:33.5. Druga je bila štafa Zagreba in tretja štafa Konkordije.

Met kopja: Mrkušić 34.22 m. Met kopja je bila oba dneva najboljša točka sporeda, saj je kar pet atletov vrlo kopje čez 50 m daleč.

200 m: Vanić 25.5. — 2. Turkalj.

Skok s palico: Cvetić 3.50 m.

5000 m: Kotnik 15:59. 2.

Met diska: Marjan 40.33 m.

Skok v daljino: Urbić je skočil nekaj čez 7 metrov.

S Hrvaškega

Na poti na Dunaj so se člani bolgarske mladinske organizacije »Branik«, ustavili za kratek čas tudi v Zagrebu, kjer jim je Ustaška mladina priredila kosilo. Na zagrebškem kolodvoru sta bolgarsko mladino pozdravili predstavniki nemškega poslanstva Oertel in Finger. Po kratkem postanku so Bolgari nadaljevali pot proti Dunaju, kjer bodo gostje nemške mladinske organizacije.

Dubrovnika radijska postaja bo v kratkem dobila nove poslovne prostore, ker zdajšnji ne odgovarjajo potrebam in zahtevam.

Preteklo nedeljo je bil v križevski starokatoliški cerkvi slovesno ustoličen apostolski administrator, ki je po redu 10. škof križevske škofije. Slovesno ustoličenje je izvršil dr. Ivan Bučko, pomožni škof lwowskega nadškofa in metropolita dr. Andreja Sepeckega. V svečani asistenci sta mu bila pri ustoličenju zagrebški nadškof dr. Stepinac in dr. Salis Sevis.

Razen velikih svečanosti, ki so bile prirejene v Zagrebu v prazno praznika žetve, so prav slovesno ta praznik praznovali tudi po ostalih hrvaških mestih in trgih. Tako so bile lepe proslave tudi v Varaždinu in Karlovcu. Povsod po Hrvaški so ljudje radi odkupovali žetvene znake in s tem dokazali, svojo zavednost.

V teh dneh je začela v polnem obratu poslovati železnica na progi Banja Luka — Prijedor. Vlaki se ustavljajo na vseh postajah.

V Varaždinu je bil te dni zaključen prvi tečaj za gospodinjstve pomočnice. Vseh 106 tečajnic je zaključni izpit prestalo s prav dobrim uspehom. Šola je pokazala veliko zanimanje ženske mladine do gospodinjstvih del. Tečaj je trajal 14 dni.

Hrvaški Zagorci, ki sicer prebivajo stalno v Zagrebu so priredili v Varaždinu velik družabni večer, ki je zelo dobro uspel. — Osješko gledališče, ki je na gostovanju v Varaždinu, je v zadnjih dneh dalo še nekaj gledaliških predstav, ki so bile zelo dobro obiskane.

Posebno odposlanstvo hrvaškega kmečkega ministrstva je odpotovalo pred dnevi v Bolgarijo, kjer si je ogledalo nekatere važne kmečke ustanove. Med drugim si je ogledalo tudi znameniti riški vodovod. Obiskalo pa bo tudi razne sindikate in znano poljedelsko šolo v Sadovi.

Da je hrvaški lahkoatletski šport na najboljši poti navzgor je najboljši dokaz to, da od tekmovalja do tekmovalja padajo novi državni rekordi. Samo oba ta dva dneva jih je spet padlo pet, kot smo že v začetku omenili.

Odbor za športno propagando

Da se poglobi zanimanje mladine za plavalne tekme bodo organizirane 29. avgusta tekme s sledečim pravilnikom:

1. Tekem se lahko udeleži mladina, fantje in dekleta, ki doslej niso dobili ne prve ne druge in ne tretje nagrade pri javnih tekmah; tekmovalci se dele na podlagi starosti v dve skupini:

Skupina A: rojeni do vključno leta 1927.

Skupina B: rojeni med letom 1926 in 1925. Tekmovalci iz skupine A lahko tekmuje tudi v skupini B, če se prijavijo za njo.

2. Tekme bodo sledeče:

Skupina A: moški in ženske 50 m, prosti stil.

Skupina B: moški in ženske 100 m, prosti stil.

Skupina A in B združeni: moški in ženske 50 m hrbtno, 50 m prsno.

Moški in ženske tekmujejo ločeno.

3. Vpiše se lahko vsakdo, tudi oni, ki nima športne legitimacije. Vpisnina je eno liro za tekmo (en tekmovalci se lahko udeležijo le ene tekme) in se mora predložiti do 28. t. m. do 17 na kopališče Ilirije.

Na vpisnico mora tekmovalci napisati svojo starost, tekmo, katere se želi udeležiti in eventuelno športno društvo ali organizacijo, kateri pripada in katero zastopa.

Odrežek od vpisnice je veljaven tudi za vstop na prostor, kjer se bodo vršile tekme.

4. Tekmovalci se zberejo ob 16. tekme se bodo pričele ob 17. Tekme bodo po pravilih Plavalne zveze.

Ob 16.30 bodo klicani tekmovalci, ki morajo predložiti dokument, s katerim potrdijo starost, ki so jo navedli.

5. Dva pri vsaki tekmi, ki bosta dosegla najboljšo rezultate, bosta nagrajena.

Športno društvo, organizacija ali šola, ki bo dosegla največ točk v prvih šestih ocenah vsake tekme, bo prejela nagrado. Klasifikacija se bo računala po 6 točk za vsako prvo, po pet za drugo, po 4 za tretjo, po 3 za četrto, po 2 za peto in po 1 za šesto mesto.

Športno društvo, organizacija ali šola, ki bo imela največ udeležencev na tej prireditvi in ki bodo pravilno tekmovali v prijavljenih tekmah, bo prejela nagrado.

Prireditveni odbor ne odgovarja za nobeno morebitno nezgodo tekmovalcev, ki morajo poznati ta pravila in jih vzamejo na znanje že s tem, da se vpišejo.

Z Goreniskega

Obvezno gospodinjstvo šolanje bo uvedeno s pričetkom novega šolskega leta v vseh alpskih in podonavskih pokrajinah. Dekleta od starosti od 14. do 18. leta, ki ne odidejo na kake druge šole, bodo morala obiskovati gospodinjstvo nadaljevalno šolo.

Na plezalni turi na Spik sta se smrtno ponesrečila pred dnevi 21letni Jože Vodišek in 20letni Janez Kovač, oba iz Jesenice, zelo nevarno pa se je potolkel tudi njun tovariš 22letni Anton Tomažin. Reševalci so slednjemu nudili prvo pomoč in mu bodo morda še ohranili življenje.

Po Goreniskem se je pred dnevi vozil in obiskoval posamezne kraje gorenjski župni vodja dr. Reiner. S seboj je imel večje spremstvo. Obiskal je lepo urejeno Lipoldovo vrtinarijo, se zglasil na Brodarjevi kmetiji v Hrastju, pri Rinerju v Holmu, obiskal prehranjevalne urade v Kranju, neko kmetijo v Cerkljah, v Radovljici pa je imel daljša posvetovanja.

Ljubljana

Obvestila

Danes, ponedeljek, 24. avgusta: Jernej, sp. Torek, 25. avgusta: Ludovik, kr.

Koledar

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tvrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Cepite se sami proti tifusu, saj lahko dobite zaščitne tablete popolnoma brezplačno do kraja meseca vsak dan od 8—9 v mestnem fizikatu v Mestnem domu.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 26. avgusta ob 17: »Kovarnstvo in ljubezen«. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota, 29. avgusta ob 17.30: »Vdova Rošlinka«. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.

Nedelja, 30. avgusta ob 14: »Poročno darilo«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30 »Kralj na Betajnovci«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

„PAPRIKA MARICH“

Pepe rosso italiano. Italijanska paprika. Garantno puro. In vendita Zajamčeno čista. Dobi presso negozianti di Generi se v vseh trgovinah 2 Alimentari e Comestibili živili.

DITTA M. MARICH

TORRE ANNUN. CENTRALE (Napoli)

Rdeči križ poroča

V poizvedovalnem uradu za vojne ujetnike, Puharjeva 2/I. naj dvignejo pošto za Srbijo:

Ark Josip, Avsee Margit, Acimović I. Done, Abram Suzana, Azman Marjan, Bavdek Lado, Branko Slavko, Bezenšek Dominik, Cepeljnik Franjo, Cirsni Janko, kavarina Nebotičnik, Černe Andrejka, Černe Ljubo, Cajnko Franc, Detela Stanko, Deisinger Marija, Dimnik Josipina, Dimnik Rada, Inž. Dimnik Stanka, prof. Ekar Ana, Frangeš Ela, Glavič Jerica, Grobelnik Marija, Gajšek Duša, Golja Marija, Golob Nasta, Gomir-scheek Franc, Grobelnik Gusti, Horvat Vida, učiteljica, Heim Radmila, Jelene Iva, Kramarič Magda, Kobal Mila, Krek Anica, Kunstel Jelka, Kastelić Marija, Kastelic Gabrijel, Kelec Viljem, Loboda Jana, Lovšin Vinko, župnik, Leskovšek inž. Drago, Majaron Lučo, Mavrič Marija, Močnik Pepec, Madrović Ivo, Mišić Milan, Memedović Mina, Mežnar Simon, Musek Majda, Nograšek Olga, Nendi Mila, Popov Boris, Polić Zoran, Papež Pavla, Pfeifer Linda, Pletan Bogomir, Peče Mara, Petrović Ivan, Privšek Hinko, Ponikvar Bredica, inž. Otahel Josip, Romih Alojz, Ravljen Jelka, Rak Evgenija, Rupnik Kari, Roganovič Mileva, Mikota Stana, Sattler družina, Stross Fr., Sax Ivan, Skakić Slavica, Likozar Helena, Šujdović D. Ljubica, Smerdelj Edvard, Sardot Sonja, Simonić dr. Zdravko, Sušnik Pavle, profesor, Šibenik Albin, Mišić Milan, Šujdović Ljubica, Sida Anton, Stefanović Mia, Tomažić Franc, Trampuz Nevenka, Tramske Marija, Taufer Fani, Tratar Sofija, Tehavec Mimica, Varšek Matevž, Višnar Slavko, Vi-rnar Milojka, Volkar Reneč, Zamljen Ivana, dr. Zibert Ivan, Supančič Martina, učiteljica, Zervaj Minka, učiteljica.

V tajništvo urada, naj se javijo:

Svojci Mihajloviča Mihajla, Krelj Zalka iz Brezovice, Rudolf Marija, Pengal Vekoslav, fin. podpreglednik, svoji podnarednika Rozmana Franca, Rado Lah, Sever Josip Ivan (Pod gozdom 4), Mihečič Mara.

V glavni pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2/II. naj se zglasti svojec vojnega ujetnika Esta Jožefa, ki je predložil potrdilo o dobroimelju v Nemčiji.

Zdravnik gre s križem svet

V. HEISER

77

V 19. stoletju so imeli velik vpliv na vse otočane južnega morja misijonarji. Ko so prišli sem, so našli prebivalce, ki so živeli v neki komunistični skupnosti. Če je bilo treba na primer zgraditi hišo, so jo zgradili s skupnimi močmi. Nič niso trošili za vzdrževanje reda ali zakonov. Kradel ni nihče, ker je bila vse last vseh. Za manjše pregreške proti krajevnim običajem so očaki imeli neko vrsto razsodišč, a ječ niso poznali.

Kljub novim misijonarskim naukom pa so otočani še zmeraj vseli na starih običajih. Še pozneje, ko je že vlada izdala poseben zakonik, se Fidžijanci niso mogli odpovedati svojemu »kerek kerek«, navadi, po kateri je moral vsakdo predmet, ki je bil v njegovi lasti, dati drugemu, če je bil enake starosti in je stvar od njega zahteval. Guverner mi je pripovedoval ne-srečno skušnjo, ki je doletela mladega Fidžijanca, ki je študiral v Oxfordu, pa je moral po svojem povratku takoj razdeliti vse svilene srajce, ki jih je prinesel s seboj, ker so njegovim prijateljem bile toliko všeč.

Antropologi menijo, da je otok Rennell v Salomonovi skupini ali po-

linezijski ali celo predpolinezijski, čeprav leži zahodno od ločine črte. Tamošnji prebivalci niso imeli skoraj nobenih stikov z belci in njihovo verstvo se ni pomešalo z nobenim krščanskim naukom. Tu najdemo neko verstvo v čistem in prvotnem razvoju. Molijo s tresočimi in boječimi srci dvojbo božanstev: starega očeta in vnuka. Grešnik roti svoje prednike, naj bi posredovali zanj pri starem očetu, ki bo potem prosil milosti pri največjem in najstrašnejšem bogu — nečaku. Svečenik pa stoji zraven pred ljudstvom z govorečo palico v roki ter se pogovarja naravnost z bogom-nečakom v čudnem jeziku ter potem prevaja svete odgovore pohljevni in preplašeni množici.

Verska zakletev ima največjo moč. Prebivalci na otoku Rennellu so v stalni bojznosti pred sleherni stvarjo; bojijo se okolice, sovražnikov in celo prijateljev. Vsako dejanje v življenju spremlja kak verski obred, bolezen pa imajo za kazen, ker se je kdo pregrešil proti verski svetinji. Priznavajo, kadar molijo, da so morali kako prekršiti voljo nečakovo.

Ne daleč od majhnega otoka Ren-

nella se razteza ogromni tajinstveni otok Nova Gvineja. Obljuden z nešteti divjaškimi plemeni. Samo obalni rob, kjer žive Papuanci, je docela raziskan. Nihče torej ne ve, katera skrivnostna plemena in kakšne vragolije se skrivajo v pragozdu. Krvočolčni ljudozrci, ki tamkaj prebivajo, so tudi v stalnem strahu pred neznanimi silami. Kakor povsod po Južnem morju, tako sta tudi tu bolezen in zdravje odvisna od »puri purije« ali od urokov čarovnikov, ki pa ne delajo kar tjavendan, marveč se ravna po naukih, ki so jih prejeli v šoli za čarovnike. Ta usposablja svoje učence za to izredno umetnost.

V Papuaziji si lahko vsak na preprost način pomaga. Da spravi svojega sovražnika na oni svet. Za tak posel najame vaškega čarovnika. Ta »zdravstvenik«, ki ima na svoji hiši zmeraj kako posebno znamenje ali tablico, oznanjujoč njegove »zdravstvene sposobnosti«, prevzame vse delo na svoje rame, tako da osebi, ki se želi nad kom maščevati, ni treba prav nič skrbeti niti se kako udeležiti zločinskega posla.

V pokrajini Mekeo tak čarovnik natančno preučuje navade svoje žrtve, zanima se za vse steeze, po katerih ta oseba navadno hodi in si zapomni ob katerih urah tod pohaja. Potem si vražarski doktor priskrbi kako stvar, ki je bila s to osebo v dotiku, kakor na primer košček cunje, ki jo nosi žrtev

okrog ledij, čeprav trdijo, da zadostuje že en sam las.

Čarovnik odpre konec votle bambusove palice, v kateri ima za take namene vedno spravljeno strupeno kačo, ter jo spusti v posodo, kamor je že po-prej spravil opisani košček cunje ali podobno, ki diši po žrtvi. Potem pod posodo postavi ogenj v trenutku, ko pride žrtev po steezi. Kača pride na svobodo in ker začuti, da ta oseba prav tako diši kakor cunja v vroči posodi, takoj in nezmotljivo napade svojo žrtev.

Papuanci poznajo še drug način maščevanja. Čarovnik vzame človeško kost, ki jo je poprej zbrusil in ošilil ter jo naperi proti žrtvi. Pravijo, da kost sfrči kakor strelca, prebode človeka in se vrne v čarovnikovo roko s tolikšno brzino, da je ni mogoče videti s prostim očesom. Naj se vse to še tako čudno sliši, večkrat so mi resne priče pravile, kako je čarovnik tega ali onega na ta način spravil v sveta, raziskave pa so prinesle na dan nekaj dokazov, ki jih ni mogoče kar tako zametati. Vendar pa je bila v teh primerih žrtev vedno vnaprejšnjepozorjena, kaj ji grozi. Prišljena kost — tako so pričali ljudje — ni nikdar zgrešila svojega cilja: če žrtev ni umrla, se neuspeh pripisovali pastji, ki jo je nastavljal proti-čarovnik, ki je bil močnejši od prvega čarovnika.

Imel sem priliko videti sam, kako delujejo domačinski ureki, ko sem bil v sladkornih nasadih v Queenslandu, kamor so pripeljali stotine »kanakak« — tako običajno imenujejo domačine Južnega morja —, da so za čas žetve pomagali pri delu. Nekega dne je iz teh nasadov prišel delavec »kanakak« v majhno bolnišnico Moesman ter dejal, da so mu urekli in da bo umrl v četrtek ob enajsti uri jutraj. »Sonce bo vzšlo.« je rekel ter pokazal na obzorje, »prišlo bo sone«, pri teh besedah je dvignil roko nekako proti polnočniku. »Tam se bo ustavilo« — njegova roka je ostala negibna — »in v tem hipu bom jaz moral umreti.«

Dr. Filip Clark, ki je ravno tedaj opravljal službo, je »kanakak« docela preiskal: kri, seč, srce, jetra, pljuča... vse je bilo v najlepšem redu. Navzlic temu pa je možakar zatrjeval, da bo umrl. Legel je na postelj in ni hotel več vstati. Dr. Clark je že po prejšnjih izkušnjah vedel, kolikšno moč ima sugestija na »kanakak«. Ko je sprevredil, da »kanakak« ne bo mogel usodne misli izbiti iz glave, je poslal po njegovega predstojnika, ki naj bi ga pregovoril, da ne bo umrl.

Predstojnik — njegov rojak — je prišel, se sklonil nad posteljo pogledal zamorc v oči ter se obrnil in stresal z glavo: »Da, gospod doktor, umrl bo.«

Ali je Črno morje res črno? Imena niso kar tako — a kaj pravijo večaki

Govorimo o sinjem Adriatiku, o zelenem Severnem morju, o svinčenem Atlantiku, ker so pač na splošno res tako barvana, ali vsaj tako jih vidi naše oko. Poznamo še morja, ki jim je vodna barva dala njihovo zemljepisno ime. Pomislimo na Belo morje, ki ga belijo ledene sklade in sneg; na Rdeče morje, ki ima rdečkast odsev zaradi neskočnega števila drobnih mehkužcev; končno pa še na Črno morje, čigar vodovje res da nima tudi svetle jasnosti, ki nam je navadna pri drugih morjih, marveč temno in nekam motno barvo.

Manj soli in manjše izhlapevanje

Veščaki so nam pojasnili, od kod ta posebnost barva. Črno morje ima mnogo manj soli kakor na primer Sredozemsko morje. Povprečno je ne najdeš v tej vodi več kot za 19. odstotka Sredozemsko morje stalno in močno spreminja svojo prostornino, ker krepko izhlapeva, hkrati pa ni večjih dotokov silnih rek, ki bi hranile sredozemski kotel. Nasprotno pa Črnemu morju stalno pritekajo velikanske množine sladke vode. Poleg tega pa odonotno podnebje ne povzroča tolikšnega izhlapevanja.

Globina Črnega morja znaša okrog 70 do 100 metrov v bližini severne obale, a največja je med Krimom in obalo Male Azije: 2638 metrov. Ze leta 1890 so ob priliki merjenja globin naleteli na prav čuden pojav: v globini kakih 150 m je imela črnomoška voda močan duh po žvepleni kislini. Bolj ko so se poglobili, tem jačji je bil; v globini okrog 400 m pa je bila voda že toliko jedka, da je izključevala sleherni organsko življenje. Veščaki so se za ta pojav živo zanimali in naposled se jim je posrečilo razodeti vso veliko tajno.

Pravi vzrok pa so čudne vodne plasti

V Črnem morju je troje plasti, ki se močno ločijo druga od druge. Vrhnja plast, ki sega v globino kakih 15 metrov, je voda iz rek. Pod njo je druga, nekoliko slana, ki jo sestavljajo vode talečih se ledenih skladov, naplavljenih spomladi po rekah. Pod tem pa je končno še tretja, za katero pa je značilno to, da je prav rečna kislika, pač pa ima mnogo žveplovega vodika. Ta žveplov vodik izvira od neskončnega števila bakterij, ki so edina bitja v tej globini Črnega morja. V globinah Črnega morja torej ni nobenih čudnih morskih zverin, še ribe so silno redke. Opisane plasti dajejo morju ono posebno temno barvo, po kateri je morje dobilo svoje ime. Tudi morsko dno je iz iste črne zemlje, ki jo najdemo po vsej južni Rusiji in toliko

slovi po svoji rodovitnosti, kar brez dvoma tudi vpliva na mračno vodno barvo.

A Črno morje ni samo črno po barvi

Črno morje je vrh tega znano po silnih viharjih, ki njegovo površino vsako leto grozotno razburjajo. Ze v starih časih so se viharjevi na Črnem morju prav posebno bali. Viharjevi in gostih megla, ki čisto tako hudo otežavljajo plovbo, so kriva ostra podnebna nasprotja v tem predelu, kjer so subtropski vetrovi v stalnih spopadih z mrzlimi severnimi. Vraz in toplota se nenehoma bijeta za gospodstvo nad Črnim morjem.

Zaščita švedskih konvojov

Stockholm, 22. avgusta. AS. Poveljstvo mornarice je sklenilo povečati obrambno zaščito švedskih ladijskih prevozov. V zadnjem času so postali napadi sovjetskih podmornic preštevili. Ob obali bodo 15 milj daleč položili mine, prav tako pa bo povečano spremstvo švedskih parnikov.

Wendel Wilkie se odpravlja v Moskvo

Berlin, 22. avgusta. AS. Ker se je razširila novica, da bo kmalu odpotoval v Moskvo Wendel Wilkie, se iz pristojnega nemškega vira poudarja, da bi se bivši kandidat za predsednika ameriške republike moral podati v Čungking. Čangkajšek pa je dal sporočiti, da trenutno ni primerno opravljati tako dolgega potovanja. Ker je Čangkajšek odklonil, se Wilkie odpravlja v Moskvo. Sicer pa je razumljivo, da mora Roosevelt poglobiti vezi s Stalinom. Sicer se je prvi poskus za vdor v Evropo ponesrečil, toda Stalin ne bo odnehal. Bolj ko kdaj poprej bo zahteval, da naj Angleži in Amerikanci drže svojo obljubo.

Redukcija japonskega uradništva

Tokio, 22. avgusta. AS. Japonska vlada je odobrila zakonski načrt, ki določa redukcijo japonskega upravnega osebja. Tako bodo lahko nad 45.000 uradnikov poslali v južne pokrajine, kjer jih bodo na novo sprejeli v tamkajšnje upravno službo.

Epidemija črnih koz v Siriji

Ankara, 22. avgusta. AS. Iz Beiruta se je izvedelo, da divja po Siriji epidemija črnih koz. Epidemija je zahtevala že več sto smrtnih žrtev. Sireške oblasti so zelo zaskrbljene, kaj naj podvzamejo, ker primanjkuje zdravil.

Otoki se prikažejo in izginjajo

Najmanjša prestolnica na svetu — Lovci na srečo

Dnevna vojna poročila nam dan za dnem postrežejo z novimi imeni krajev, mest in rek. Tako so v poslednjih dneh prišli v ospredje slavni Salomonovi otoki, ki jih je tako krstil španec Alvaro Mendana, ko je na svojem potovanju leta 1567. po Južnem morju od daleč uzrl veliko peneco se zeleno obal ter mislil, da ga je usoda pripeljala k bini zlati deželi kralja Salomona.

Namesto zlata — strupene puščice

Zlata ni našel, pač pa je naletel na besne domačine, črne z nizkim čelom in nabreklih ustnicami, ki so njegove čolne obsuli s ploho strupenih puščic. Marsikateri španski romar, ki je stopil na suho, je prišel v lonce Papuanec, njegovo glavo pa so shranjevali nad tlečim ognjem v hiši vojne slave tega plemena. Mendana jo je zato kmalu spet pobrisal.

Dolgo časa so bili Salomonovi otoki v pozabljenju, a še danes so odonotni pragozdovi, kjer kraljujejo divji, neukrotljivi lovci ljudi, komaj kaj raziskani. Belci, ki jih je upanje na hitro obogatitve primamilo k tej obali, so se namesto z zlatom morali zadovoljiti z bisernino. Danes pa se najde le redko kdo, ki bi še kupoval bisernino, kopra, zemeljski orehi in posušene morske kumare pa ne vržejo zadosti izdatnega dobička.

Same življenjske tegobe so tu doma

Kot okrevališče, kjer bi počitka željen Evropec mogel priti do oddiha, Salomonovi otoki niso pripravljeni. Sonce je blede ko raztopljen svinec, nobenega vetrčiča, ki bi sopihajočim pljučem prinašal majhno lajšila. Človek diha kakor skozi vroče in zmnočeno platno. Po močvirjih razsaja malarija, ki se z gotovostjo loti vsakega belca. Nikjer na svetu ni toliko ljudi, ki bi boleli zaradi jetrnih bolezni, kakor tu. Še zemlja sama nikdar ne miruje. Iz ognjeniških stožcev stalno bruhajo iz kipeče zemeljske notranjosti žveplene in vodne pare. Na vodni gladini se nenadoma pojavijo novi koralni otoki, drugi pa izginjajo pod valovjem. Geologi pravijo, da so Salomonovi otoki ostanki potopljenega zemeljskega mostu med Zadnjo Indijo in Avstralijo ter da se bodo kmalu potopili v morje.

Zaostali ptiči pa utaplajo svojo bedo v žganju

Angleški in avstralski pustolovci, ki so prišli semkaj iskat srečo in bogastvo, životarijo ob obalah, kolikor jih že niso pomorili lovci na ljudi ali kuge, in si svoje klavno življenje sladijo z obilnim uživanjem alkohola, zlasti pa žganja. Angleški komisar se je nastanil na prav majhnem otoku Tulagi, ki ga lahko hkrati štejejo za najmanjšo prestolnico na svetu. Zveze z vnanjim svetom oskrbuje parnik, ki prinaša

OGLARJEV SIN

POGORSKA PRAVLJICA

SPISAL JOŽE TOMAŽIČ
RISAL JOŽE BERANEK

49.

Vsi trije se podajo k pečinam za bajto. Medvešček odmakne skalo ter jima pokaže odprtino, skozi katero je stara babenca smuknila. Tedaj se pa kamnar razkorači in odvali nekaj skal, da se je pokazalo žrelo v veliko podzemsko jamo.

»Pregloboko je brez vrvi!« de medvešček. Hostnik pa stopi v pragozd, prereže srobotino pri tleh, jo pograbí in jo potegne z dreves in vej, kakor bi bila predica potegnita nit iz lanene kodelje.

50.

Srobotino zavoziljajo in jo spletejo v debelo in močno vrv.

»Kateri pojde v votlino?« vpraša medvešček.

»Jaz ne grem!« se odloči hostnik. »Jaz tudi ne!« hrž dostavi kamnar. »Le ti pojdi, saj si jo že enkrat zmagal!«

»Že vidim, da sta se stare babence ustrašila in se je še sedaj bojita! — Dobro, pa pojdem jaz! Dobro držita srobotno vrv in — če jaz potegnem za njo, tedaj jo ročno potegnita iz jame.«

Tedaj spuste vrv v jamo in po njej se spuščata medvešček vedno globlje.

redno pošto, dočim k drugim otokom navadno pristane kaka evropska ladja največ po enkrat v dveh letih. Evropeci, ki so si to otočje izbrali za svojo domačijo, živijo kakor v pregnanstvu. Zaradi vojne je zdaj njihovo življenje še hušje. Zato so tem otokom dali novo ime: namesto »Salomonovi otoki« so to danes — »Hudičevi otoki«.

Pri nabiranju planik se ponesrečil. V gorah nad Bolzanom je 23letni plezalec Mainardo Pug-neth nabiral planike z namenom, da jih bo poslal za spomin vsakemu od starih svojih bratov, ki so na bojnih poljanah. Pri delu pa je bil premalo previden. Na ostrem obronku mu je spodrsnilo, da je zletel v globino. Tam je obležal mrtev.

Naseljevanje v Agro Pontino. Tudi v gorizjski pokrajini je bilo objavljeno vabilo kmeljskega ministrstva, naj se priglase tisti, ki bi radi dobili nov dom in kos rodovitne zemlje na izsušenih močvirjih v Agro Pontino. Pogoj za prijavo je ta, da mora biti eden od članov družine bivši bojevnik, razen tega pa mora družina dati vsaj tri poljske delavce, od katerih morata biti dva moška od 14 do 60 let starosti. Kdor bi se priglasil in dobil proučno ugodno rešeno, se bo še to jesen preselil.

Otok padel z balkona. V Comnu se je pripetila družini Bruna Švara težka nesreča. Dveletna Marija se je izmuznila izpred materinih oči in stekla na balkon. Tam se je nagnila čez nizko ograjo in padla na tla. Pobila se je po glavi in si je nalomila tudi hrbtenico. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je čez dva dni umrla.

SELMA LAGERLOEF:

NA RAZPOTJIH SRCA

ROMAN

»Visoko poč so po tridesetih letih privikrat ugasnili!« je odvrnil Nyman. »Ni bilo nobene rude več. Kaj naj bi sicer storili? Bjoerjesson ti gre, kakor vidiš, z vsemi svojimi ljudmi na lov. Jaz se mu ne čudim.«

Schagerstroem je še malo bolj pordel.

»Stoji tudi kovačnica?«

»Kajpada, saj zdi se mi tako. Kovači pa so zunaj, najbrže kot gonjači. Čemu pa se za to brigaš? Šj misliš vse skupaj razdati.«

»Na vsak način,« je dejal malce vznemirjeno, »me to nič ne briga.«

»Odlični gospodje iz upravnega odbora otroškega zavetišča so tisti, ki bi se morali za to stvar brigati ne pa ti,« je pripomnil knjigovodja.

»Kajpada« je zopet odgovoril Schagerstroem.

»Bi hotel vstopiti?« je vprašal gospod Nyman in istočasno stopil proti stanovanjski hiši. »Saj boš razumel, da so tukaj zelo zgodaj zajtrkovali, ker so lovci zarana vstali. Zenske in služkinje pa po neobičajnem delu sedaj še spe.«

»Ni jih treba buditi,« je dejal Schagerstroem. »Tako se bom odpeljal.«

»Halot!« je tisti hip zaklical gospod Nyman, »glej tam, tam!«

Zaslišal se je strel. Iz parka sem je pridrljal preganjani jelen. Bil je zadet, toda bežati ni nehal. Ena izmed prednjih nog je bingljala od njega in mahala semtertja, medtem ko je žival po ostalih treh nogah šepala naprej.

Trenutek nato je prišel eden izmed lovecev. Pomeril je in pobil žival s točnim zadetkom na tla. Jelen je nekaj korakov pred Schagerstroemom padel hropeč na tla.

Strelec je pristopil nekoliko obotavljaje bliže. Bil je visok mož zelo lepega stasa.

»To je kapitan Hammarberg,« je razlagal gospod Nyman.

Schagerstroem je naravnal svoj pogled na visokega lovca in ga ostro pogledal. Takoj ga je zopet spoznal. To je bil taisti rdečelični, plavalisti častnik, ki je imel čudovit vpliv na ženske, katere so ga rade imele, čeravno so dobro vedele, da je bil omejenec, da celo podleže za mu lahko rekli. Schagerstroem ni mogel nikoli pozabiti, kako se je ta človek skušal priljubiti tudi Disi in kako jo je hotel očarati, da mu je tudi dovolila, da je z njo hodil na izprehode, z njo jezdaril in z njo plesal.

»Kako si upa ta sirota semkaj?« je zamrmral.

»Da, zdi se, da tega ne znaš preprečiti,« je dejal gospod Nyman z naglasom, ki je bil vse drugo kakor odločen.

V Schagerstroemu so zaživel spomini. Ta kapitan, ki je moral biti tisti, ki je izdal njegovo ljubezen do dedinje, ga mučil, zasmehoval in se pred njim postavil s svojimi podlostmi tako, da bi Schagerstroema moralo še dvakrat bolj boleti, če bi Disa Landberg dobila takšnega moža.

Schagerstroem je stisnil zobe, da je bil videti dvakrat osoren. »Za vraga, stopite sem in dajte živali zadnji sunek!« je zaričal stotniku. Zraven pa mu je obrnil hrbet in odšel proti stanovanjski hiši, kjer je začel s hudimi kletvicami razsajati.

Upravitelj Bjoerjesson in ostali lovci so tedaj že prispeli iz parka. Seveda je upravitelj takoj spoznal Schagerstroema in naglo stopil proti ploščadi.

»Nič ne bom porekel k vsemu temu,« je začel Schagerstroem, »nič ne bom govoril o ugasnjenih visokih pečeh in niti ne o tem, da stoji kovačnica in da živali ne dobivajo nobene krme. V isti meri je lahko to moja krivda kakor tudi vaša. Da ste pa tega bednega kapitana Hammarberga pustili loviti na mojih tleh, to pa ni moja krivda. In sedaj ste odpušteni, gospod upravitelj.«

S temi besedami je Schagerstroem zopet prevzel vodstvo svojih obratov in dolgo bi moral trajati, da bi začel spet misliti na to, kako bi se jih znebil.

Poštna kočija.

Ko je Schagerstroem po svoji drugi snovitvi Karlina Loewenskoeld zapustil prošnjo v Korskyrki, mu gotovo ni bilo za smeh. Dan poprej se je od tam odpejpal ponosnega razpoloženja, ker je mislil, da je srečal ponosen in nesebičen značaj. Sedaj pa, ko se je Karlina pokazala kot preračunljiva in sebična, pa se je nasprotno počutil zelo nerazpoloženega.

In ta potrtost je imela tudi drug razlog toliko bolj, ker mu je postalo čisto jasno, da je mladenka naredila nanj močnejši vtis, kakor pa se je bil doslej zavedal.

»Naj bo, kar hoče!« je mrmral. »Če bi sedaj prestala svojo preizkušnjo, se kar bojim, da se ne bi zaljubil vanjo.«

To pa sedaj, ko je razkrila svoje pravo lice, ne prihaja več v poštev. Samo po sebi je razumljivo, da jo bo moral vzeti, toda sebe je poznal, da ne bi mogel nikdar in nikoli vzljubiti žene, ki bi bila spletkarska, nezanesljiva in lakomna na denar.

Ta dan se je Schagerstroem peljal v majhni kočiji, katero je porabljal vedno za dolga potovanja. Sedaj je nenadoma spustil usnjene zavese na oknih kočije. Večno sonce in pogled na polja, ki so se pregibala v bogatem klasju, mu je bil zopern.

Ko pa ni imel potem ničesar pred svojimi očmi, mu je skozi ves čas gosta tema v vozu pričarala prekrasno sliko. Videl je Karlino, kako se je pred vrati priklonila in začela gledati mladega Ekenstedta. Če je kdaj ljubezen žarela iz lica, potem je sijala iz njenega.

Toda kolikorkrat se je ta slika pojavila pred Schagerstroema, vselej je začela njegova kri vreti.

»Pojdi k vragu! Tam si stala in si se v svetlobi ožarila kot angel, komaj deset minut nato pa si Schagerstroemu že rekla svoj: ja —«

Njegova potrtost se je stalno večala, kolikor dlje je trajala vožnja. To se da lahko razumeti. Če je pomislil na to, kako slabo je vso stvar izpeljal, je moral samega sebe do dna srca zaničevati. Tako je torej na smel način postal porok za človeka in sicer zgolj zavoljo dveh lepih oči. Kakšna bedastoča! Kakšna lahkovernost! Vsa snubitev je bila ena sama skoro neodpustljiva nepremišljenost.